ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ
ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 70, 176 76 ΑΘΗΝΑ - ΤΗΛ: 210-9549325/360

ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ, ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ»

ΑΘΗΝΑ 2026

Γραμματεία ΠΜΣ

Ταχυδρομική διεύθυνση: Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, τμήμα Γεωγραφίας, 3ο Επίπεδο, Νέο Κτίριο, Ελευθερίου Βενιζέλου 70, 176 76 Καλλιθέα.
Τηλ. 210 9549325 & 210-9549360
Fax: 210 9549376
Email: climatecrisis@hua.gr
Δικτυακός Τόπος: climatecrisis.geo.hua.gr

Σύνδεσμος οδηγού σπουδών στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. (Ελληνικά)
Σύνδεσμος οδηγού σπουδών στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. (Αγγλικά)

ΠΜΣ Κλιματική Κρίση, Κίνδυνοι και Καταστροφές - Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Γραμματεία ΠΜΣ: Πολύκαρπος Παπαδόπουλος και Ιφιγένεια Παγωμένου

Διευθύντρια ΠΜΣ: Κωνσταντία Αικατερίνη Λαζαρίδη, Καθηγήτρια

Συντονιστική Επιτροπή:
Κωνσταντία Αικατερίνη Λαζαρίδη, Καθηγήτρια, Διευθύντρια ΠΜΣ
Ευαγγελία Δράκου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Πέτρος Κατσαφάδος, Καθηγητής
Αγγελική Παιδακάκη, Επίκουρη Καθηγήτρια
Κωνσταντίνος Τσανάκας, Επίκουρος Καθηγητής

Περιεχόμενα

1. Το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο 1
2. Το Τμήμα Γεωγραφίας 2
3. Στόχοι και μαθησιακά αποτελέσματα του Π.Μ.Σ. 3
4. Εκπαιδευτικές μέθοδοι / διαδικασίες - ευκαιρίες και δυνατότητες για τους/τις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ριες 5
5. Πρόγραμμα Σπουδών - Αποδιδόμενα ECTS 7
6. Πρόγραμμα Μαθημάτων 10
7. Περιγράμματα Μαθημάτων 11
8. Διδακτικό προσωπικό του Π.Μ.Σ. 18
9. Υποδομές 24

1. Το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο ιδρύθηκε με το άρθρο 9 του Ν.1894/90 όπως τροποποιήθηκε αυτό με το άρθρο 17 του Ν.1966/91. Εδρεύει και λειτουργεί στις ιδιόκτητες εγκαταστάσεις του επί της λεωφόρου Ελ. Βενιζέλου 70 στην Καλλιθέα (κληροδότημα Π. Χαροκόπου). Ο σχεδιασμός και η όλη ανάπτυξη του Πανεπιστημίου στηρίζεται σε διεθνή πρότυπα και σε επιστημονική μελέτη, που εκπονήθηκε με εντολή του Υπουργού Παιδείας. Η εκπαίδευση που παρέχεται στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο συνδυάζει τη θεωρητική διδασκαλία με την εργαστηριακή και πρακτική άσκηση, πηγάζει από την ερευνητική εμπειρία και σχετίζεται με τα προβλήματα και τις προοπτικές της ελληνικής κοινωνίας. Ταυτόχρονα καλλιεργείται στο Πανεπιστήμιο η βασική και προσανατολισμένη έρευνα, με σκοπό την προαγωγή της επιστημονικής γνώσης και τη βελτίωση της οικονομικής, πολιτιστικής και κοινωνικής ανάπτυξης της χώρας.

Στο Πανεπιστήμιο λειτουργούν τα Τμήματα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης (πρώην Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας) (από το 1993), Επιστήμης Διαιτολογίας – Διατροφής (από το 1994), Γεωγραφίας (από το 2000), ενώ το 2006 ιδρύθηκε και το Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεματικής. Το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο είναι ΝΠΔΔ πλήρως αυτοδιοικούμενο. Η οργάνωση και λειτουργία του, διέπεται από τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας. Η ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων γίνεται με τον εσωτερικό κανονισμό του. Ανώτατα διοικητικά όργανα του Πανεπιστημίου είναι το Συμβούλιο Ιδρύματος, η Σύγκλητος και ο Πρύτανης. Στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο προσφέρεται πλήθος Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών από τα τέσσερα Τμήματα ή σε συνεργασία με άλλα Ιδρύματα της Ελλάδας ή του εξωτερικού.

Το Συμβούλιο της Αρχής Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΙΠ), στην υπ' αριθμ. 75/18-12-2018 Συνεδρίασή του, και σύμφωνα με την υπ. αριθ. 8013/28-12-2018 απόφασή του, πιστοποιεί ότι το Εσωτερικό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας (ΕΣΔΠ) του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου, συμμορφώνεται πλήρως με τις αρχές του Προτύπου Ποιότητας ΕΣΔΠ της ΑΔΙΠ και τις Αρχές Διασφάλισης Ποιότητας του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (ESG).

Η Πιστοποίηση του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου, πραγματοποιήθηκε το χρονικό διάστημα 19 έως 23 Νοεμβρίου 2018. Η τετραμελής Επιτροπή των ειδικών σε θέματα διασφάλισης ποιότητας, επισκέφτηκε το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο και εξέτασε τις διεργασίες του Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας που σχετίζονται με τις Ακαδημαϊκές, ερευνητικές, διοικητικές και αναπτυξιακές λειτουργίες και προοπτικές του. Η διαδικασία της πιστοποίησης στηρίζεται στην εξωτερική αξιολόγηση συγκεκριμένων, προκαθορισμένων και

διεθνώς αποδεκτών ποσοτικών και ποιοτικών κριτηρίων, τα οποία είναι εναρμονισμένα με τις αρχές και κατευθυντήριες οδηγίες για τη Διασφάλιση Ποιότητας στον Ευρωπαϊκό χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης (ESG 2015).

Το αποτέλεσμα, όπως αποτυπώνεται στην πολυσέλιδη έκθεση της επιτροπής, ήταν άριστο για το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, αφού έλαβε τη μεγαλύτερη δυνατή αξιολόγηση (fully compliant). Η Πιστοποίηση του Ιδρύματος αποδεικνύει ότι το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο διαθέτει Πολιτική Ποιότητας κατάλληλη για την επίτευξη των στρατηγικών του στόχων με διαφανείς διαδικασίες σε όλα τα επίπεδα σπουδών (προπτυχιακό, μεταπτυχιακό, διδακτορικό και μεταδιδακτορική έρευνα).

2. Το Τμήμα Γεωγραφίας

Το Τμήμα Γεωγραφίας ιδρύθηκε το 1999 μετά από πρόταση του Πανεπιστημίου, που υποβλήθηκε για πρώτη φορά το 1994. Η πρόταση αυτή, που βελτιώθηκε, εντάχθηκε το 1997 στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης του ΥΠΕΠΘ.

Η Ελλάδα παρότι γενέτειρα της επιστήμης, ήταν η μοναδική χώρα στην Ευρώπη η οποία δεν διέθετε ανάλογο πανεπιστημιακό τμήμα μέχρι το 1994 οπότε ιδρύθηκε το Τμήμα Ανθρωπογεωγραφίας του Πανεπιστημίου του Αιγαίου, το οποίο μετονομάστηκε σε Τμήμα Γεωγραφίας. Σήμερα η παρουσία των δύο Τμημάτων Γεωγραφίας καλύπτει ένα σημαντικό κενό στην ελληνική ακαδημαϊκή εκπαίδευση.

Το επιστημονικό αντικείμενο της Γεωγραφίας συγκροτείται από γνώση στις ακόλουθες θεματικές περιοχές: α) φυσική γεωγραφία, β) ανθρώπινη γεωγραφία, και γ) εφαρμοσμένη γεωγραφία. Στοιχεία των αντικειμένων που εντάσσονται σε αυτές τις θεματικές περιοχές αξιοποιούνται κατά συνθετικό τρόπο στη γεωγραφία συγκεκριμένων τόπων και περιφερειών. Επιπρόσθετα, υπάρχει πληθώρα επιστημονικών εργαλείων, μεθοδολογιών, τεχνικών και προσεγγίσεων που εντάσσονται στο επιστημονικό αντικείμενο της γεωγραφίας.

Το Τμήμα διοικείται από τη Συνέλευση του Τμήματος με Πρόεδρο τον Καθηγητή Πέτρο Κατσαφάδο και Αναπληρωτή Πρόεδρο τον Καθηγητή Ευθύμιο Καρύμπαλη.

3. Στόχοι και μαθησιακά αποτελέσματα του Π.Μ.Σ.

Το Π.Μ.Σ. «ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ, ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ» αποτελεί συνέχεια της επιτυχημένης λειτουργίας Μεταπτυχιακής Κατεύθυνσης με το συναφές αντικείμενο επί 20 χρόνια (από το ακ. έτος 2005-2006 μέχρι το ακ. έτος 2023-2024) στα πλαίσια του Π.Μ.Σ. τριών κατευθύνσεων με τίτλο «Εφαρμοσμένη Γεωγραφία και Διαχείριση του Χώρου».

Το συγκεκριμένο Π.Μ.Σ. είναι προσανατολισμένο στην μεταπτυχιακή εκπαίδευση επιστημόνων σε θέματα ανάλυσης, εκτίμησης, χαρτογράφησης, επικοινωνίας, διαχείρισης και διακυβέρνησης κινδύνων, κρίσεων (με έμφαση στην Κλιματική) και καταστροφών από την οπτική γωνία της Γεωγραφικής Επιστήμης και των εφαρμογών της. Σκοπός αυτής της μεταπτυχιακής εκπαίδευσης είναι η παραγωγή αποφοίτων που θα είναι σε θέση να συνεισφέρουν στην εγρήγορση και πληροφόρηση της κοινωνίας και Πολιτείας σε θέματα ακραίων φαινομένων και κινδύνων καταστροφής, στην κατάρτιση σχεδίων και δράσεων μετριασμού των κινδύνων, ετοιμότητας και επιχειρησιακής αντιμετώπισης κρίσεων (συμπεριλαμβανομένων των κρίσεων από κλιματικές εκτροπές), αποκατάστασης και ανασυγκρότησης μετά από καταστροφή και στην εν γένει ασφάλεια και πολιτική προστασία. Αποσκοπεί δηλαδή στη μεταπτυχιακή κατάρτιση νέων επιστημόνων ικανών να καλύψουν ανάγκες στελέχωσης δημόσιων, κοινωνικών, ιδιωτικών και φορέων της αυτοδιοίκησης με σχετική αποστολή και αρμοδιότητες. Αποσκοπεί επίσης στην επικαιροποίηση των γνώσεων και αναγκαίων δεξιοτήτων όσων απασχολούνται ήδη με αυτά τα αντικείμενα ως στελέχη της κεντρικής διοίκησης, αυτοδιοίκησης, των θεσμών της εκπαίδευσης, των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων καθώς και των Ενόπλων Δυνάμεων.

Η δομή του Π.Μ.Σ. και το πρόγραμμα μαθημάτων του έχουν διαμορφωθεί ως συνέχεια και ως εμβάθυνση συγκεκριμένων αντικειμένων του Α΄ κύκλου σπουδών του Τμήματος Γεωγραφίας. Πιο συγκεκριμένα το επιστημονικό αντικείμενο της Γεωγραφίας συγκροτείται από γνώση στις ακόλουθες θεματικές περιοχές: α) Φυσική Γεωγραφία, β) Ανθρώπινη Γεωγραφία, γ) Σχεδιασμός του Χώρου και δ) Γεωπληροφορική. Επιπρόσθετα, υπάρχει πληθώρα επιστημονικών εργαλείων, μεθοδολογιών, τεχνικών και προσεγγίσεων που εντάσσονται στο επιστημονικό αντικείμενο της Γεωγραφίας. Τα μαθήματα γίνονται με τη μορφή διαλέξεων ή σεμιναρίων στο πλαίσιο των οποίων καλούνται ως ομιλητές διακεκριμένοι επιστήμονες από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Το Π.Μ.Σ. απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.), που αντιστοιχεί στο επίπεδο επτά (7) του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου

Προσόντων, σύμφωνα με το άρθρο 47 του ν.4763/2020 (Α' 254) στον ακόλουθο τομέα εξειδίκευσης:

Κλιματική Κρίση, Κίνδυνοι και Καταστροφές με αντικείμενα τους φυσικούς, κλιματικούς, περιβαλλοντικούς, τεχνολογικούς και άλλους ανθρωπογενείς κινδύνους και τις ερμηνείες τους, τις φυσικές διεργασίες που συνδέονται με τις καταστροφές, τις κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις τους, την έννοια και τις εκτιμήσεις τρωτότητας, ανθεκτικότητας, προσαρμοστικότητας και πρόληψης κινδύνου, τη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών στη διαχείριση καταστροφών, τις πολιτικές ανθεκτικότητας, πρόληψης και ετοιμότητας και τα σχέδια έκτακτης ανάγκης, αποκατάστασης και ανασυγκρότησης.

Οι απόφοιτοι/ες ενθαρρύνονται και προωθούνται προς διάφορες κατευθύνσεις απασχόλησης / έρευνας / εξειδίκευσης. Ειδικότερα:

- Να διεκδικήσουν ειδικευμένη εργασία στην Ελλάδα και την Ευρώπη, στην Κεντρική Διοίκηση και σε Οργανισμούς Αυτοδιοίκησης και Σχεδιασμού, σε Αναπτυξιακές Εταιρείες, σε Εταιρείες Συμβούλων και μελετητικά γραφεία του ιδιωτικού τομέα.
- Να επικαιροποιήσουν τις γνώσεις τους και να εξοικειωθούν με τις επιστημονικές προόδους και τις κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις όσοι από τους/τις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ριες απασχολούνται ήδη στην κεντρική διοίκηση ή την Τοπική Αυτοδιοίκηση.
- Να συνεχίσουν τις σπουδές και την έρευνα με την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής και μεταδιδακτορικής έρευνας είτε στο Χαροκόπειο είτε σε άλλο Πανεπιστήμιο στην Ελλάδα ή το εξωτερικό.
- Να απασχοληθούν σε ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα με αντικείμενο σχετικό με τις επιστημονικές περιοχές που θεραπεύει το ΠΜΣ.
- Να ενταχθούν σε ερευνητικές ομάδες για να ασχοληθούν με την έρευνα του Τμήματος και ευρύτερα του Πανεπιστημίου.

Για την οργάνωση και την εν γένει λειτουργία του Π.Μ.Σ. αρμόδια όργανα είναι η Γενική Συνέλευση του Τμήματος, η Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. και ο/η Διευθυντής/ρια του Π.Μ.Σ..

4. Εκπαιδευτικές μέθοδοι / διαδικασίες - ευκαιρίες και δυνατότητες για τους/τις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ριες

Με την εγγραφή τους οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ριες αποκτούν τη φοιτητική ιδιότητα, έχουν πρόσβαση στη βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου (και μέσω αυτής σε όλες τις πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες της χώρας), αποκτούν ακαδημαϊκή διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αλλά και κωδικό για το διαδίκτυο και άλλες ηλεκτρονικές υπηρεσίες ενώ τους παρέχεται και αποκλειστική πρόσβαση στο πρόσφατα ανανεωμένο εργαστήριο Η/Υ του Π.Μ.Σ..

Οι ΜΦ θα πρέπει να είναι σε θέση να καλύψουν ένα ευρύ πεδίο της βιβλιογραφίας το οποίο συχνά είναι ξενόγλωσσο (κυρίως στην αγγλική γλώσσα), καθώς επίσης να συντάξουν και να παρουσιάσουν εργασίες για τα περισσότερα μαθήματα.

Τα μαθήματα καθώς και η διδακτική και ερευνητική απασχόληση κατανέμονται σε ενάμισι (1,5) έτος για τους/τις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ριες πλήρους φοίτησης και σε τρία (3) έτη για τους/τις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ριες μερικής φοίτησης. Από τα τρία (3) διδακτικά εξάμηνα πλήρους φοίτησης του Π.Μ.Σ. τα δύο (2) πρώτα είναι εξάμηνα μαθημάτων και το τρίτο εξάμηνο είναι αφιερωμένο στην υποχρεωτική εκπόνηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, στην υποχρεωτική παρακολούθηση ενός μαθήματος επιλογής καθώς και στην προαιρετική εκπόνηση πρακτικής άσκησης. Για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης κάθε μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ρια πρέπει να παρακολουθήσει επιτυχώς εννέα (9) μαθήματα [συνολικά εξήντα επτά και μισό (67,5) πιστωτικών μονάδων (ECTS)], και να παραδώσει και παρουσιάσει επιτυχώς την διπλωματική εργασία [είκοσι δύο και μισό (22,5) πιστωτικών μονάδων (ECTS)].

Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ριες υποχρεούνται να συμμετέχουν σε όλα τα σεμινάρια/διαλέξεις προσκεκλημένων ομιλητών/ριών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της διδασκαλίας των μαθημάτων καθώς και στις εκπαιδευτικές επισκέψεις/εκδρομές/έρευνες πεδίου.

Άλλες σημαντικές εκπαιδευτικές διαδικασίες/μέθοδοι που προωθούν την κινητικότητα και εξωστρέφεια των μεταπτυχιακών φοιτητών/ριών ή διαμορφώνουν ερευνητικές ευκαιρίες αλλά και ευκαιρίες για την ανάδειξη του έργου τους ήδη από το στάδιο των σπουδών τους είναι:

- Άμεση επαφή, επικοινωνία και διάλογος των φοιτητών/ριών με διακεκριμένους επιστήμονες αλλά και επαγγελματίες ή εκπροσώπους

φορέων άσκησης πολιτικής από την Ελλάδα και το εξωτερικό που προσκαλούνται στο Π.Μ.Σ. στο πλαίσιο διαλέξεων ή σεμιναρίων.

- Δυνατότητα εκπόνησης μέρους της Μ.Δ.Ε. σε άλλο Ίδρυμα. Μέρος της εργασίας μπορεί να εκπονείται σε Πανεπιστήμιο ή ερευνητικό κέντρο του εξωτερικού ή του εσωτερικού στο πλαίσιο προγραμμάτων επιμόρφωσης/ανταλλαγής μεταπτυχιακών φοιτητών/ριών. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να ορίζεται ως συνεπιβλέπων μέλος του φορέα υποδοχής το οποίο συμμετέχει και στην εξεταστική επιτροπή.
- Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ριες στο εξάμηνο εκπόνησης της μεταπτυχιακής πτυχιακής εργασίας έχουν τη δυνατότητα εκπόνησης πρακτικής άσκησης στο δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής σε φορείς σχετικούς με τα γνωστικά αντικείμενα του Π.Μ.Σ.. Οι προϋποθέσεις και ο τρόπος πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης ορίζεται στον εσωτερικό κανονισμό πρακτικής άσκησης του Τμήματος.
- Συμμετοχή των φοιτητών/ριών σε πρωτοβουλίες του Τμήματος και του Π.Μ.Σ. για τη διοργάνωση Ημερίδων και Συνεδρίων στο Πανεπιστήμιο.
- Στήριξη φοιτητών/ριών για πραγματοποίηση ανακοινώσεων σε Συνέδρια και δημοσιεύσεων σε επιστημονικά περιοδικά μετά από συνεργασία τους με διδάσκοντες/ουσες του ΠΜΣ.
- Ενθάρρυνση του διαλόγου μεταξύ των ΜΦ (ιδίως κατά το στάδιο εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας) αλλά και με τους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος.
- Αν ο αριθμός των φοιτητών/ριών και η οικονομική βιωσιμότητα του Π.Μ.Σ. το επιτρέπουν το πρόγραμμα μπορεί να χορηγήσει δύο (2) υποτροφίες αριστείας στους/στις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ριες πλήρους φοίτησης που θα πετύχουν την υψηλότερη βαθμολογία.

Στην επόμενη ενότητα (5) παρουσιάζονται αναλυτικά η διάρθρωση του προγράμματος σπουδών σε μαθήματα, οι στόχοι και το περιεχόμενο αυτών των μαθημάτων.

5. Πρόγραμμα Σπουδών - Αποδιδόμενα ECTS

Τα μαθήματα του Π.Μ.Σ. καθώς και η διδακτική και ερευνητική απασχόληση κατανέμονται σε ενάμισι (1,5) έτος για τους/τις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ριες πλήρους φοίτησης και σε τρία (3) έτη για τους/τις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ριες μερικής φοίτησης.

Από τα τρία (3) διδακτικά εξάμηνα πλήρους φοίτησης του Π.Μ.Σ. τα δύο (2) πρώτα είναι εξάμηνα μαθημάτων και το τρίτο εξάμηνο είναι αφιερωμένο στην υποχρεωτική εκπόνηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, στην υποχρεωτική παρακολούθηση ενός μαθήματος επιλογής καθώς και στην προαιρετική εκπόνηση πρακτικής άσκησης. Για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης κάθε μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ρια πρέπει να παρακολουθήσει επιτυχώς εννέα (9) μαθήματα [συνολικά εξήντα επτά και μισό (67,5) πιστωτικών μονάδων (ECTS)], και να παραδώσει και παρουσιάσει επιτυχώς την διπλωματική εργασία [είκοσι δύο και μισό (22,5) πιστωτικών μονάδων (ECTS)]. Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων ECTS για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης είναι ενενήντα (90).

Συγκεκριμένα το πρόγραμμα έχει την ακόλουθη δομή:

Για τους/τις φοιτητές/ριες πλήρους φοίτησης η κατανομή των μαθημάτων είναι η ακόλουθη:

- τέσσερα (4) υποχρεωτικά στο πρώτο (χειμερινό) εξάμηνο,
- δύο (2) υποχρεωτικά και δύο (2) υποχρεωτικά κατ' επιλογήν στο δεύτερο (εαρινό) εξάμηνο και
- ένα (1) υποχρεωτικό κατ' επιλογήν στο τρίτο (χειμερινό) εξάμηνο.

Διατίθεται επαρκής αριθμός μαθημάτων ανά εξάμηνο ώστε να υπάρχει δυνατότητα ουσιαστικών επιλογών από τους/τις φοιτητές/ριες.

Για τους/τις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ριες το τρίτο εξάμηνο περιλαμβάνει την υποχρεωτική εκπόνηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, την υποχρεωτική παρακολούθηση ενός μαθήματος επιλογής και την προαιρετική εκπόνηση πρακτικής άσκησης σε επιλεγμένους φορείς.

Οι φοιτητές/ριες μερικής φοίτησης είναι υποχρεωμένοι/-ες να παρακολουθήσουν δύο (2) μαθήματα (τον μισό δηλαδή αριθμό μαθημάτων που παρακολουθούν οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ριες πλήρους φοίτησης) ανά εξάμηνο στη διάρκεια των δύο ακαδημαϊκών ετών ενώ για την εκπόνηση της υποχρεωτικής διπλωματικής εργασίας τους δίνεται χρονικό διάστημα δύο (2) εξαμήνων (διπλάσιο από αυτό των φοιτητών/ριών πλήρους φοίτησης).

Η διδασκαλία μαθημάτων με μέσα εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης δύναται να πραγματοποιηθεί σε ποσοστό μικρότερο από τριάντα τοις εκατό (30%),

σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζονται στον Κανονισμό Σπουδών του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου (άρθρο 48, Τεύχος Β' ν.4983/09.08.2023). Επιλέγεται αυτός ο τρόπος διδασκαλίας για να καλύψει διαλέξεις διακεκριμένων επιστημόνων από Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα της ημεδαπής και της αλλοδαπής. Επιπλέον διευκολύνει εργαζόμενους/ες φοιτητές/ριες, ή/και εξαιρετικές περιπτώσεις μη εργαζόμενων φοιτητών/ριων, και φοιτητών/τριών που διαμένουν εκτός Αθηνών να έχουν πρόσβαση στο εκπαιδευτικό υλικό χωρίς να απαιτείται η φυσική τους παρουσία. Το Τμήμα διαθέτει τις κατάλληλες τεχνικές υποδομές σύγχρονης και ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης, για την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών.

Η υποχρεωτική μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία εκπονείται στο Γ΄ εξάμηνο σπουδών για τους/τις φοιτητές/ριες πλήρους φοίτησης και στα Ε΄ και ΣΤ΄ εξάμηνα για τους/τις φοιτητές/ριες μερικής φοίτησης. Η ανάθεση γίνεται δύο φορές τον χρόνο: κατά το πρώτο δεκαήμερο του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου σπουδών. Η εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ανατίθεται σε μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ριες που έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία τα δύο τρίτα (2/3) από το σύνολο των μαθημάτων του προγράμματος που απαιτούνται για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης [που είναι συνολικά εννέα (9)]. Ο/Η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ρια προτείνει το θέμα της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας στο μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος Γεωγραφίας που διδάσκει το αντίστοιχο αντικείμενο στο Π.Μ.Σ. Σημειώνεται ότι το θέμα της εργασίας πρέπει να εντάσσεται στο ευρύτερο γνωστικό πεδίο του Π.Μ.Σ.. Σε περίπτωση που η πρόταση γίνει αποδεκτή, ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ρια καταθέτει στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. αίτηση πρότασης εκπόνησης μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας που περιλαμβάνει προτεινόμενο ενδεικτικό τίτλο, το μέλος Δ.Ε.Π. που προτείνεται να αναλάβει την επίβλεψη και περίληψη/σύντομη περιγραφή της εργασίας (έως 400 λέξεις) προκειμένου να συζητηθεί στη Συντονιστική Επιτροπή η οποία εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος τον ορισμό του θέματος και του/της επιβλέποντα/ουσας. Η Συνέλευση εγκρίνει το τελικό θέμα και ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Σημειώνεται ότι οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες εξετάζονται τρεις (3) φορές το χρόνο στο τέλος των εξεταστικών περιόδων Φεβρουαρίου, Ιουνίου και Σεπτεμβρίου. Επιπλέον στο τρίτο εξάμηνο παρέχεται η δυνατότητα εκπόνησης Πρακτικής Άσκησης σε φορείς σχετικούς με τα γνωστικά αντικείμενα του Π.Μ.Σ. ή μετακίνηση σε Πανεπιστήμιο του εξωτερικού για εκπόνηση μέρους της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus +.

Η μέγιστη διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. είναι τα πέντε (5) εξάμηνα για τους/τις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ριες πλήρους φοίτησης και τα οκτώ (8) εξάμηνα

για τους/τις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ριες μερικής φοίτησης. Για σοβαρούς λόγους και μετά από αίτηση του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/ριας, η Συνέλευση του Τμήματος μπορεί να παρατείνει τη διάρκεια σπουδών, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής. Πάντως, συνιστάται στους μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ριες η έγκαιρη ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών τους σπουδών, καθώς η παράταση δημιουργεί προβλήματα στην εύρυθμη λειτουργία του Π.Μ.Σ.. Η παράταση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ήμισυ της κανονικής διάρκειας φοίτησης του Π.Μ.Σ..

Λεπτομερής ανάλυση των επιμέρους ζητημάτων που αφορούν το συγκεκριμένο Π.Μ.Σ. παρέχεται στους Κανονισμούς (Μεταπτυχιακών Σπουδών, Εκπόνησης Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας και Πρακτικής Άσκησης). Στη συνέχεια παρουσιάζεται αναλυτικά το πρόγραμμα μαθημάτων του Π.Μ.Σ..

6. Πρόγραμμα Μαθημάτων

ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ, ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ		
(Υ)ποχρεωτικό (Ε)πιλογής	**Μαθήματα Α΄ Εξαμήνου Σπουδών για πλήρους φοίτησης** **Α΄ και Γ΄ Εξαμήνου Σπουδών για μερικής φοίτησης**	**ΔΜ/ECTS**
Υ	Φυσικοί Γεωπεριβαλλοντικοί Κίνδυνοι	3/7.5
Υ	Περιβαλλοντικοί Κίνδυνοι και Ασφάλεια	3/7.5
Υ	Τρωτότητα και Διακινδύνευση: Πρόληψη και Ετοιμότητα	3/7.5
Υ	Κλιματική Αλλαγή και Μετεωρολογικοί Κίνδυνοι	3/7.5

(Υ)ποχρεωτικό (Ε)πιλογής	**Μαθήματα Β΄ Εξαμήνου Σπουδών για πλήρους φοίτησης** **Β΄ και Δ΄ Εξαμήνου Σπουδών για μερικής φοίτησης**	**ΔΜ/ECTS**
Υ	Σχεδιασμός Έκτακτης Ανάγκης	3/7.5
Υ	Σχεδιασμός Αποκατάστασης και Ανασυγκρότησης	3/7.5
Ε	Παράκτιοι κίνδυνοι - Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιας ζώνης	3/7.5
Ε	Εφαρμογές Γεωπληροφορικής στη Διαχείριση Καταστροφών	3/7.5
Ε	Περιβαλλοντική Αλλαγή: Παρατήρηση και Πρόβλεψη	3/7.5
Ε	Μετριασμός - Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή	3/7.5
Ε	Κοινωνικές και Οικονομικές Επιπτώσεις των Καταστροφών	3/7.5

(Υ)ποχρεωτικό (Ε)πιλογής	**Μαθήματα Γ΄ Εξαμήνου Σπουδών για πλήρους φοίτησης** **Ε΄ και ΣΤ΄ Εξαμήνου Σπουδών για μερικής φοίτησης**	**ΔΜ/ECTS**
Υ	Διπλωματική Εργασία	3/22.5
Ε	Κοινωνική Ανθεκτικότητα, Χωρική Δικαιοσύνη και Στεγαστική Αποκατάσταση	3/7.5
Ε	Θεσμοί και Πολιτικές Ασφάλειας	3/7.5
Ε	Επικοινωνία και Διακυβέρνηση Κινδύνων	3/7.5

όπου, ΔΜ: Διδακτικές Μονάδες, ECTS: Πιστωτικές Μονάδες. Η Πρακτική Άσκηση έχει δέκα (10) πιστωτικές μονάδες (ECTS) και δεν αποτελεί μάθημα αλλά αναγράφεται στο παράρτημα διπλώματος σαν δεξιότητα.

7. Περιγράμματα Μαθημάτων

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ για πλήρους φοίτησης
Α΄ και Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΑ για μερικής φοίτησης

Φυσικοί Γεωπεριβαλλοντικοί Κίνδυνοι (Υ)
πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5
ώρες διδασκαλίας: 2

Διδάσκοντες
Ευθύμιος Καρύμπαλης, Καθηγητής
Κωνσταντίνος Τσανάκας, Επίκουρος Καθηγητής

Στόχος του μαθήματος είναι η αναλυτική προσέγγιση των φυσικών διεργασιών, πως αυτές συμμετέχουν και διαμορφώνουν τα φυσικά και ανθρώπινα συστήματα και τι επιπτώσεις προκαλούν στην εξέλιξή τους. Παράλληλα εξετάζονται οι σχέσεις τους με τους φυσικούς κινδύνους, με την κλιματική κρίση και τα ακραία φαινόμενα, τις ανθρώπινες δραστηριότητες και την τρωτότητα των ανθρώπινων κοινωνιών. Το μάθημα περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες: Περιγραφή και ανάλυση αιτιών ενδογενών και εξωγενών φυσικών διεργασιών και καταστροφικών φαινομένων. Σεισμοί, ηφαιστειακή δραστηριότητα, τσουνάμι, κινήσεις υλικών λόγω βαρύτητας (ταχεία κίνηση – κατολισθήσεις – καταπτώσεις υλικών - βραδεία κίνηση – ερπυσμοί – καθιζήσεις). Πλημμυρικές παροχές ποταμών, μεταβολές στάθμης θάλασσας, επίδραση της κλιματικής κρίσης και των ακραίων κλιματικών συνθηκών στις θαλάσσιες διεργασίες και επιπτώσεις στον παράκτιο χώρο, ερημοποίηση. Γεωγραφική κατανομή επικίνδυνων φυσικών διεργασιών. Μεθοδολογίες πρόγνωσης ακραίων φυσικών διεργασιών. Μεθοδολογίες εκτίμησης επιπτώσεων από τη δράση των φυσικών διεργασιών. Παραδείγματα φυσικών καταστροφικών γεγονότων από τον διεθνή και τον ελλαδικό χώρο.

Περιβαλλοντικοί Κίνδυνοι και Ασφάλεια (Υ)
πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5
ώρες διδασκαλίας: 2

Διδάσκοντες
Αικατερίνη-Κωνσταντία Λαζαρίδη, Καθηγήτρια
Πέτρος Κατσαφάδος, Καθηγητής
Ευαγγελία Δράκου, Επίκουρη Καθηγήτρια

Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση της έννοιας του περιβαλλοντικού κινδύνου καθώς και η διαπραγμάτευση των κυριότερων κατηγοριών

περιβαλλοντικών κινδύνων και των συναφών θεμάτων ασφάλειας σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο.

Τρωτότητα και Διακινδύνευση: Πρόληψη και Ετοιμότητα (Υ)
πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5
ώρες διδασκαλίας: 2

Διδάσκοντες
Καλλιόπη Σαπουντζάκη, Καθηγήτρια
Ηλίας Γραμματικογιάννης, Επίκουρος Καθηγητής

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των ΜΦ με τις έννοιες της διαχείρισης καταστροφών και κινδύνων, η κατανόηση των αιτίων των καταστροφών και των φάσεων διαχείρισης κινδύνων (πρόληψη, ετοιμότητα, έκτακτη ανάγκη, ανακούφιση, αποκατάσταση, ανασυγκρότηση) αλλά και η εξάσκηση τους με μεθόδους, διαδικασίες, δομές, σχέδια και δράσεις πρόληψης και ετοιμότητας για την προ-καταστροφική μείωση της τρωτότητας και των επιπτώσεων καταστροφής (φυσικής ή ανθρωπογενούς). Οι στόχοι του μαθήματος επιτυγχάνονται (α) με θεωρητική εμβάθυνση στις έννοιες και τις τεχνικές αξιολόγησης του κινδύνου, της έκθεσης, της τρωτότητας και της ικανότητας προσαρμογής κοινοτήτων σε κινδύνους ή καταστάσεις πίεσης, συμπεριλαμβανομένης της Κλιματικής Αλλαγής και (β) με ερμηνεία και αξιολόγηση της εμπειρίας, δηλαδή των επιτυχιών/αποτυχιών κατά την εφαρμογή των σχεδίων/μέτρων. Στους θεωρούμενους κινδύνους συμπεριλαμβάνονται οι σεισμοί, οι πλημμύρες, οι δασικές πυρκαγιές, οι ακραίες θερμοκρασίες, η ξηρασία, τα τεχνολογικά ατυχήματα.

Κλιματική Αλλαγή και Μετεωρολογικοί Κίνδυνοι (Υ)
πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5
ώρες διδασκαλίας: 2

Διδάσκοντες
Πέτρος Κατσαφάδος, Καθηγητής
Αικατερίνη-Κωνσταντία Λαζαρίδη, Καθηγήτρια
Θεανώ Ηλιοπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια

Στόχο του μαθήματος αποτελεί η εισαγωγή στα πεδία της φυσικής και ανθρωπογενούς κλιματικής μεταβλητότητας και η σύνδεσή τους με την εκδήλωση ακραίων καιρικών φαινομένων. Στο τέλος του μαθήματος ο/η φοιτητής/ρια αναμένεται να κατανοεί την έννοια της κλιματικής αλλαγής, να αναλύει τα σενάρια και τις δυναμικές αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στα κλιματικά συστήματα και να είναι ενημερωμένος/η για τις πολιτικές επαναφοράς.

Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ για πλήρους φοίτησης
Β΄ και Δ΄ ΕΞΑΜΗΝΑ για μερικής φοίτησης

Σχεδιασμός Έκτακτης Ανάγκης (Υ)
πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5
ώρες διδασκαλίας: 2
Διδάσκουσες
Θεανώ Ηλιοπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια
Ειρήνη Σκριμιζέα, Επίκουρη Καθηγήτρια

Το μάθημα του Σχεδιασμού Έκτακτης Ανάγκης εισάγει τους φοιτητές στις βασικές αρχές, έννοιες και προσεγγίσεις που αφορούν την ετοιμότητα και τον σχεδιασμό για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στο πλαίσιο της Πολιτικής Προστασίας. Εξετάζονται οι βασικές διαδικασίες ανάπτυξης και εφαρμογής σχεδίων, ο ρόλος των θεσμών και των εμπλεκόμενων φορέων, καθώς και ζητήματα συντονισμού, λήψης αποφάσεων και διαχείρισης διαφορετικών σεναρίων κινδύνου. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη μελέτη πραγματικών περιπτώσεων από τον ελληνικό και διεθνή χώρο, καθώς και στη χρήση ασκήσεων και προσομοιώσεων για την κατανόηση των προκλήσεων του σχεδιασμού και της ετοιμότητας.

Σχεδιασμός Αποκατάστασης και Ανασυγκρότησης (Υ)
πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5
ώρες διδασκαλίας: 2
Διδάσκοντες
Παύλος-Μαρίνος Δελλαδέτσιμας, Ομότιμος Καθηγητής
Αγγελική Παιδακάκη, Επίκουρη Καθηγήτρια

Σκοπός του μαθήματος είναι η ανάπτυξη μεθοδολογιών αξιολόγησης σχεδίων, προγραμμάτων και μέτρων ως προς τη συμβολή τους σε διαδικασίες αποκατάστασης – ανασυγκρότησης. Το μάθημα επικεντρώνεται επίσης στην εξέταση της συσσωρεμένης εμπειρίας πολιτικών αποκατάστασης-ανασυγκρότησης διαφόρων περιοχών (από το διεθνή τον Ευρωπαϊκό και τον Ελληνικό χώρο) και του βαθμού που αυτή έχει μετουσιωθεί σε "πρακτικές ασφαλείας" στη συνακόλουθη ανάπτυξη των πληγεισών περιοχών, αλλά και εν γένει της πολιτικής προστασίας.

Παράκτιοι κίνδυνοι - Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιας ζώνης (Ε)
πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5
ώρες διδασκαλίας: 2
Διδάσκοντες
Ευθύμιος Καρύμπαλης, Καθηγητής
Κωνσταντίνος Τσανάκας, Επίκουρος Καθηγητής

Το μάθημα εστιάζει στην κατανόηση των φυσικών διεργασιών που δρουν στην παράκτια ζώνη. Εξετάζονται οι μηχανισμοί με τους οποίους οι φυσικές αυτές διεργασίες αρκετά συχνά εξελίσσονται έτσι ώστε να αποτελούν φυσική απειλή για τις παράκτιες κοινωνίες και αναλύονται οι μεθοδολογίες πρόβλεψης των παράκτιων φυσικών κινδύνων, εκτίμησης της τρωτότητας των ακτών σε αυτές, εκτίμησης των επιπτώσεών τους και μετριασμού των αρνητικών τους αποτελεσμάτων.

Εφαρμογές Γεωπληροφορικής στη Διαχείριση Καταστροφών (Ε)
πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5
ώρες διδασκαλίας: 2
Διδάσκοντες

Χρίστος Χαλκιάς, Καθηγητής
Πέτρος Κατσαφάδος, Καθηγητής
Κωνσταντίνος Τσανάκας, Επίκουρος Καθηγητής

Στόχος του μαθήματος είναι η εμβάθυνση στις μεθοδολογίες αξιοποίησης της Γεωπληροφορικής (Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών, Τηλεπισκόπηση, GPS) σε θέματα Διαχείρισης Καταστροφών. Το μάθημα περιλαμβάνει θεωρητικό μέρος και εργαστηριακές ασκήσεις.

Περιβαλλοντική Αλλαγή: Παρατήρηση και Πρόβλεψη (Ε)
πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5
ώρες διδασκαλίας: 2
Διδάσκουσα
Ευαγγελία Δράκου, Επίκουρη Καθηγήτρια

Το μάθημα της Παρατήρησης και Πρόβλεψης Περιβαλλοντικής Αλλαγής έχει σαν στόχο να εισάγει τους φοιτητές στις έννοιες της περιβαλλοντικής αλλαγής και των μεθόδων παρατήρησης και πρόβλεψης αυτών. Οι επιμέρους στόχοι του μαθήματος είναι δύο: α) να προσφέρει στους φοιτητές τη θεωρητική γνώση για τις έννοιες της περιβαλλοντικής αλλαγής και τους τρόπους

καταγραφής και πρόβλεψής τους, και β) να τους παρέχει πληροφορίες για τα βασικά εργαλεία και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την καταγραφή, μέτρηση και πρόβλεψη των αλλαγών αλλά και να τους εκπαιδεύσει στη χρήση κάποιων από αυτά.

Κοινωνικές και Οικονομικές Επιπτώσεις των Καταστροφών (Ε)
(ΔΕΝ ΘΑ ΠΡΟΣΦΕΡΘΕΙ ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΌ ΕΤΟΣ 2026-2027)
πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5
ώρες διδασκαλίας: 2
Εξωτερικός/ή Διδάσκων/ουσα

Στόχος του μαθήματος είναι σε πρώτη φάση η ανάλυση της σχέσης μεταξύ κοινωνικοοικονομικών συστημάτων και φυσικών καταστροφών υπό το πρίσμα μίας συνολικής και πολυδιάστατης προσέγγισης των επιπτώσεων που προκαλούν σε άμεση έμμεση και μακροπρόθεσμη βάση.

Μετριασμός - Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή
πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5
ώρες διδασκαλίας: 2
Διδάσκοντες
Καλλιόπη Σαπουντζάκη, Καθηγήτρια
Παύλος-Μαρίνος Δελλαδέτσιμας, Ομότιμος Καθηγητής
Ειρήνη Σκριμιζέα, Επίκουρη Καθηγήτρια

Το μάθημα αφορά στις διαφορές εννοιών, στόχων και δράσεων μεταξύ μετριασμού της Κλιματικής Αλλαγής και προσαρμογής σε αυτήν δεδομένων των δυσκολιών συναίνεσης πάνω σε ένα διεθνές φιλόδοξο σχέδιο μετριασμού και των ήδη δρομολογημένων συνθηκών κλιματικής αλλαγής. Το μάθημα προσεγγίζει θεωρητικά και αναλύει τα εμπειρικά αποτελέσματα εφαρμοσμένων πολυ τομεακών σχεδίων και δράσεων μετριασμού και προσαρμογής σε τόπους, πόλεις και περιφέρειες του Κόσμου δίνοντας έμφαση σε επικαλύψεις με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και τη Διαχείριση Κινδύνων Καταστροφής καθώς και στις σχετικές διαδικασίες Διακυβέρνησης.

Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ για πλήρους φοίτησης
Ε΄ και ΣΤ΄ ΕΞΑΜΗΝΑ για μερικής φοίτησης

Κοινωνική Ανθεκτικότητα, Χωρική Δικαιοσύνη και Στεγαστική Αποκατάσταση (Ε)
πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5
ώρες διδασκαλίας: 2
Διδάσκουσα
Αγγελική Παιδακάκη, Επίκουρη Καθηγήτρια

Το μάθημα Κοινωνική ανθεκτικότητα, χωρική δικαιοσύνη και στεγαστική αποκατάσταση αποτελείται από μαθήματα θεωρίας, συζητήσεις με επαγγελματίες και την παρακολούθηση προόδου φοιτητικών εργασιών. Σκοπός του μαθήματος είναι η εξειδίκευση και εμβάθυνση στις αρχές, τα κριτήρια και τα προγράμματα ανθεκτικής και κοινωνικο-χωρικά δίκαιης ανάπτυξης και διακυβέρνησης ανθρώπινων οικισμών καθώς και εναλλακτικών στεγαστικών λύσεων κατά την περίοδο ανασυγκρότησης μετά από περιβαλλοντικές, ανθρωπογενείς και στεγαστικές κρίσεις. Το μάθημα επικεντρώνεται σε θέματα κοινωνικής καινοτομίας, κοινωνικο-χωρικής και περιβαλλοντικής δικαιοσύνης, χωρικής διακυβέρνησης, στο δικαίωμα στην πόλη και την κατοικία, αλλά και την ισότιμη πρόσβαση στους πόρους της ανοικοδόμησης και της αποκατάστασης και τις διεκδικήσεις αυτών από αστικά και στεγαστικά κινήματα και συμμαχίες.

Θεσμοί και Πολιτικές Ασφάλειας (Ε)
(ΔΕΝ ΘΑ ΠΡΟΣΦΕΡΘΕΙ ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΌ ΕΤΟΣ 2026-2027)
πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5
ώρες διδασκαλίας: 2
Διδάσκων
Γεώργιος Ι. Κρητικός, Καθηγητής

Το μάθημα εξετάζει την άσκηση πολιτικών ασφάλειας στην Ευρώπη σε σύγκριση με τον παγκόσμιο χώρο. Αναλύει την οπτική των κέντρων λήψης απόφασης και την εφαρμογή αντίστοιχων πολιτικών αφενός σε τομείς όπως η στρατιωτική ασφάλεια και επέμβαση ή η άσκηση εξωτερικής πολιτικής, και αφετέρου σε θέματα όπως οι εθνοτικές συγκρούσεις, η μετανάστευση, οι ΜΚΟ, κλπ.

Επικοινωνία και Διακυβέρνηση Κινδύνων (Ε)
πιστωτικές μονάδες ECTS: 7,5
ώρες διδασκαλίας: 2

Διδάσκουσες
Κωνσταντία Αικατερίνη Λαζαρίδη, Καθηγήτρια
Καλλιόπη Σαπουντζάκη, Καθηγήτρια

Το μάθημα αφορά στις βασικές αρχές της επικοινωνίας και της διακυβέρνησης κινδύνου και τους τρόπους εφαρμογής τους για τη μακροπρόθεσμη μείωση του κινδύνου αλλά και την αντιμετώπιση κρίσεων. Εισάγει τους φοιτητές/ριες στις βασικές θεωρίες εκτίμησης του κινδύνου και διακυβέρνησης (συμπεριλαμβανομένης της «προνοητικής» διακυβέρνησης κινδύνου, της «ολιστικής» διακυβέρνησης, των αναλύσεων κινδύνου-ωφέλειας κλπ) και θέτει τα ζητήματα διαχείρισης νέων αναδυόμενων και σύνθετων κινδύνων.

8. Διδακτικό προσωπικό του Π.Μ.Σ.

Ηλίας Γραμματοκογιάννης

Επίκουρος Καθηγητής

Γραφείο 1 (νέα πτέρυγα), τηλ.: 210 95 49 192, e-mail: grammatice@hua.gr

Είναι Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Γεωγραφίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου, διπλωματούχος Αγρονόμος και Τοπογράφος Μηχανικός του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου με διδακτορικό στην επιστημονική περιοχή του σχεδιασμού του χώρου από τη Σχολή Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών του ΕΜΠ. Παράλληλα κατέχει μεταπτυχιακά διπλώματα ειδίκευσης, στη Διοίκηση Επιχειρήσεων από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο της Αθήνας και στο Περιβάλλον και την Ανάπτυξη από το ΕΜΠ. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στο χωρικό σχεδιασμό με έμφαση στην ανάπτυξη διαδικτυακών εφαρμογών στο πλαίσιο του συμμετοχικού σχεδιασμού, την πολυκριτηριακή ανάλυση, τα συστήματα υποστήριξης αποφάσεων και την γεωοπτικοποίηση. Ένα μεγάλος μέρος της επιστημονικής του ενασχόλησης αποτελούν τόσο το αντικείμενο των εκτιμήσεων ακινήτων και των μεθόδων τους, όπως επίσης ο Πολεοδομικός Σχεδιασμός και η Χωροταξία.

Παύλος-Μαρίνος Δελλαδέτσιμας

Ομότιμος Καθηγητής

Γραφείο 2 (νέα πτέρυγα), τηλ.: 210 95 49 343, e-mail: p.delladetsimas@hua.gr

Σπούδασε Αρχιτεκτονική στο Πανεπιστήμιο Σπουδών της Φλωρεντίας (Università degli Studi di Firenze) και εν συνεχεία Χωροταξία - Αναπτυξιακό Σχεδιασμό (Dip. University Collage, London - Development Planning Unit) και Πολεοδομία στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου (MPhil Town Planning University College London). Εργάσθηκε ως ερευνητής και μεταπτυχιακός υπότροφος στο Ε.Μ.Π. (Τμήμα Αρχιτεκτόνων). Επακολούθησε η συνεργασία του ως μονίμου ερευνητή με το IFRESI/CNRS (Lille) όπου εργάσθηκε στη συντονιστική ομάδα ερευνητικού-διευρωπαϊκού προγράμματος και εκπόνησε έρευνα αναφορικά με πρότυπα αστικής ανάπτυξης σε ευρωπαϊκές πόλεις. Εργάσθηκε στη συνέχεια ως Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Γεωγραφίας Πανεπιστημίου Αιγαίου και κατόπιν στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο. Υπήρξε διδάσκων και εξωτερικός συνεργάτης στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου για το μεταπτυχιακό πρόγραμμα MSc in European Property Development and Planning. Είναι μέλος του ευρωπαϊκού δικτύου European Spatial Development and Planning στα πλαίσια του οποίου συντονίζει για την Ελλάδα το Certificate in European Spatial Development Planning (Πανεπιστήμιο KU Leuven) και σειρά εντατικών προγραμμάτων (Intensive Programmes). Διδάσκει σε μεταπτυχιακά προγράμματα στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Έχει δημοσιεύσει πολλά άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, κεφάλαια σε βιβλία, καθώς και επιστημονικές μονογραφίες. Είναι επιστημονικός υπεύθυνος σε σειρά ερευνητικών προγραμμάτων και μέλος ευρωπαϊκών ερευνητικών-εκπαιδευτικών δικτύων. Διετέλεσε επίσης στέλεχος ομάδων εμπειρογνωμόνων του ΟΑΣΠ και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας. Τα επιστημονικά και ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στα εξής πεδία: Αστική Γεωγραφία, Πολεοδομικός-Χωροταξικός Σχεδιασμός, Δυναμική Ανάλυση και Σχεδιασμός Χρήσεων Γης, Ανάλυση Αξιών Γης και Κτηματαγοράς, Πολιτική Γης, Ανάλυση της Τρωτότητας- Διαχείριση

Φυσικών Κινδύνων. Είναι μέλος του Ινστιτούτου Πολεοδομίας του Ηνωμένου Βασιλείου και του ΤΕΕ.

Ευαγγελία Δράκου
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Γραφείο 2 (νέα πτέρυγα), τηλ.: 2109549339, e-mail: e.drakou@hua.gr

Είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Τμήμα Γεωγραφίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου. Έχει πτυχίο Βιολογίας από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και Διδακτορικό στην «Οικολογία Τοπίου» από τον Τομέα Οικολογίας του ιδίου Τμήματος. Μετά την ολοκλήρωση των διδακτορικών σπουδών της εργάστηκε ως μεταδιδακτορική ερευνήτρια στην Ελλάδα (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης) και το εξωτερικό [Joint Research Center, European Commission (Ispra, Italy), University of Brest, IFREMER (France)]. Το 2017 εκλέχθηκε Επίκουρη Καθηγήτρια στο Faculty of Geo-Information Science and Earth Observation του University of Twente στην Ολλανδία, όπου διέμεινε και εξελίχθηκε μέχρι το 2020. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα έχουν να κάνουν με την εφαρμογή της διεπιστημονικής προσέγγισης στην παρατήρηση, ανάλυση των αλλαγών που συμβαίνουν στο φυσικό περιβάλλον (βιοτικό και αβιοτικό) και των επιπτώσεων αυτών στον πλανήτη. Στο πλαίσιο αυτό ασχολείται με τα αντικείμενα της φυσικής γεωγραφίας, οικολογίας τοπίου, οικολογικής μοντελοποίησης, οικοσυστημικών υπηρεσιών, μοντελοποίηση και χαρτογράφηση αλλαγών. Το έργο της έχει δημοσιευτεί σε πλήθος εργασιών σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά με κριτές (40), κεφαλαίων σε βιβλία (9) και τεχνικών εκθέσεων (19) και έχει λάβει μεγάλο αριθμό ετεροαναφορών (Scopus: 3429 ετεροαναφορές, H-Index 23) (Google Scholar: 7194, H-index 34). Έχει εργαστεί σε πλήθος ερευνητικών Ευρωπαϊκών και ελληνικών προγραμμάτων (21) και έχει διδάξει και σχεδιάσει μαθήματα (20) σε μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών στην Ελλάδα, τη Γαλλία, την Ισπανία και την Ολλανδία. Έχει επιβλέψει και αξιολογήσει επιτυχώς μεταπτυχιακές εργασίες (15) και διδακτορικές διατριβές (7). Είναι μέλος των συντακτικών ομάδων σε 5 διεθνή επιστημονικά περιοδικά με κριτές και συντονίζει το επιστημονικό έργο διαφορετικών ερευνητικών ομάδων (GEOBON, Ecosystem Services Partnership).

Θεανώ Ηλιοπούλου
Επίκουρη Καθηγήτρια
Γραφείο 3.3 (κτίριο Χαροκόπου 89), τηλ.: 210-95 49 159, e-mail: tiliopoulou@hua.gr

Η Θεανώ Ηλιοπούλου είναι Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Γεωγραφίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου Αθήνας, στο γνωστικό αντικείμενο «Προσομοίωση Υδρολογικών Διεργασιών». Είναι διπλωματούχος Πολιτικός Μηχανικός του ΕΜΠ, με κατεύθυνση Υδραυλικού Μηχανικού (2013), και κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στην Υδρολογία και Διαχείριση Υδατικών Πόρων (MSc in Hydrology and Water Resources Management) με βαθμό άριστα από το Imperial College London (2014). Έλαβε το διδακτορικό της δίπλωμα το 2020 στο αντικείμενο της στοχαστικής υδρολογίας από τη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών του ΕΜΠ. Έχει διδάξει σε προπτυχιακά

και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, με αντικείμενα την υδρολογία, την υδραυλική και τις στοχαστικές μεθόδους στους υδατικούς πόρους.
Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζουν στη στοχαστική υδρολογία, στα υδροκλιματικά ακραία φαινόμενα και τη χωροχρονική δυναμική τους, στην προσομοίωση υδρομετεωρολογικών διεργασιών, καθώς και στην ανάπτυξη και εφαρμογή μοντέλων βροχής–απορροής και υδραυλικών μοντέλων πλημμυρών. Έχει συνεισφέρει στη συγγραφή περισσότερων από 50 εργασιών σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά, 4 κεφαλαίων σε βιβλία και περισσότερων από 100 επιστημονικών ανακοινώσεων σε διεθνή συνέδρια. Από το 2019 συμμετέχει στη διοργάνωση επιστημονικών συνεδριών της Γενικής Συνέλευσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης Γεωεπιστημών (EGU), έχοντας διατελέσει κύρια διοργανώτρια (main convener) της συνεδρίας HS7.4 για τα μελλοντικά υδροκλιματικά σενάρια. Έχει συμμετάσχει σε μελέτες αντιπλημμυρικής προστασίας και Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας στην Ελλάδα, καθώς και σε μελέτες διαχείρισης κινδύνου ξηρασίας. Έχει συνεργαστεί με την ομάδα BEYOND του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών για την εκτίμηση πλημμυρικών κινδύνων στην Αττική και την επιστημονική υποστήριξη υδρολογικών αναλύσεων στο πλαίσιο της υπηρεσίας Risk and Recovery Mapping του Copernicus. Το 2023 διετέλεσε επιστημονική υπεύθυνη του έργου παραγωγής χωρικά γενικευμένων όμβριων καμπυλών στην Ελλάδα. Από το 2025 είναι επιστημονική υπεύθυνη της συμμετοχής του ΕΜΠ στο ερευνητικό έργο WATERSENS του προγράμματος Horizon Europe, με αντικείμενο την ανάπτυξη αποκεντρωμένων τεχνολογιών και συμμετοχικών μοντέλων διακυβέρνησης για τη βιώσιμη διαχείριση του νερού.

Ευθύμιος Καρύμπαλης
Καθηγητής
Γραφείο 2.1β (κτίριο Γεωγραφίας), τηλ.: 210-95 49 159, e-mail: karymbalis@hua.gr
Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Γεωλογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και διδάκτωρ γεωλογίας του ίδιου Πανεπιστημίου, στο γνωστικό πεδίο της γεωμορφολογίας. Είναι Αναπληρωτής Καθηγητής ποτάμιας και παράκτιας γεωμορφολογίας στο Τμήμα Γεωγραφίας. Τα βασικά επιστημονικά και ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν την παλαιογεωγραφία παράκτιων περιοχών, τις παράκτιες διεργασίες και γεωμορφές, τη μελέτη των ποτάμιων και παράκτιων φυσικών διεργασιών ως φυσικών κινδύνων, τη μορφομετρία και τη μελέτη των μεταβολών της θαλάσσιας στάθμης. Έχει συμμετάσχει, ως μέλος ερευνητικής ομάδας σε ελληνικά και ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα. Υπήρξε επί σειρά ετών μέλος του ΔΣ της Ελληνικής Γεωγραφικής Εταιρείας και από το 2011 μέλος του διοικητικού συμβουλίου (ταμίας) της Ελληνικής Γεωμορφολογικής Εταιρείας. Έχει συμμετάσχει σε πολλά ελληνικά και διεθνή συνέδρια και έχει δημοσιεύσεις σε περιοδικά όπως Journal of Coastal Research, Geomorphology, Zeitschrift fur Geomorphology, Geological Society of America – Special Papers, Hellenic Journal of Geosciences κ.α. καθώς και σε συλλογικούς τόμους. Έχει βραβευτεί από την Ακαδημία Αθηνών με το "βραβείο Κωνσταντίνου Κτενά" για την καλύτερη εργασία του 2011 με την οποία προωθείται η γεωλογική γνώση του ελληνικού χώρου. Η εργασία είχε τίτλο "Quaternary marine terraces as indicators of neotectonic activity of the Ierapetra

normal fault SE Crete, Greece" και έχει δημοσιευτεί στο διεθνές περιοδικό "Geomorphology".

Πέτρος Κατσαφάδος

Καθηγητής

Γραφείο 3.4 (Κτίριο Χαροκόπου 89), τηλ.: 210 95 49 384, e-mail: pkatsaf@hua.gr

Ο Πέτρος Κατσαφάδος είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Μετεωρολογίας και Κλιματολογίας του Τμήματος Γεωγραφίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου. Ολοκλήρωσε τις βασικές του σπουδές στο Τμήμα Μαθηματικών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) το 1993. Στη συνέχεια απέκτησε μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στη Φυσική Περιβάλλοντος του Τμήματος Φυσικής του ΕΚΠΑ και Διδακτορικό δίπλωμα στη δυναμική της ατμόσφαιρας και του κλίματος από το ίδιο Τμήμα. Έχει πάνω από 60 δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και συνέδρια με κρίση ενώ έχει συμμετάσχει σε πλήθος εθνικών και ευρωπαϊκών ερευνητικών προγραμμάτων ως συντονιστής ή μέλος ερευνητικής ομάδας. Τομείς ερευνητικού ενδιαφέροντος αποτελούν η αριθμητική πρόγνωση καιρού και τα συστήματα αφομοίωσης δεδομένων, η μελέτη του περιοχικού κλίματος και αλληλεπιδράσεις εδάφους (νερού)-ατμόσφαιρας, η δυναμική μετεωρολογία και κλιματολογία και οι ανανεώσιμες μορφές ενέργειας. Είναι μέλος της Ομάδας Δυναμικής της Ατμόσφαιρας και του Κλίματος και έχει εντάξει το σύνολο της εκπαιδευτικής και ερευνητικής του δραστηριότητας στην ιστοσελίδα http://meteoclima.hua.gr.

Γεώργιος Ι. Κρητικός

Καθηγητής

Γραφείο: 2.6 (κτίριο Γεωγραφίας), τηλ.: 210 95 49 365, e-mail: gkriti@hua.gr

Ξεκίνησε τις σπουδές του στο Νομικό Τμήμα της Νομικής Σχολής Αθηνών. Μετά από δύο έτη σπουδών πέρασε στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών από όπου και έλαβε το πτυχίο του με ειδίκευση στην Ιστορία. Με υποτροφία συνέχισε τις σπουδές του στο πανεπιστήμιο Cambridge της Αγγλίας (St. Catharine's College) από όπου και έλαβε τον μεταπτυχιακό τίτλο (MPhil) στις Ευρωπαϊκές Σχέσεις. Άλλες υποτροφίες του επέτρεψαν να συνεχίσει τις σπουδές του στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο της Φλωρεντίας από όπου και έλαβε τον διδακτορικό του τίτλο (PhD). Έχει διατελέσει επισκέπτης καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Cambridge (Βρετανίας) το 2013 και στην περίοδο 2021-22, καθώς και στο Institute of Advanced Studies (IAS) του πανεπιστημίου UCL του Λονδίνου (Βρετανίας) Μελέτες του έχουν εκδοθεί με τη μορφή άρθρων ή κεφαλαίων σε συλλογικούς τόμους στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έχει συμμετοχή σε διάφορα ερευνητικά προγράμματα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Επίσης είναι ο συγγραφέας δύο βιβλίων: *Έθνος και Χώρος. Προσεγγίσεις στην ιστορική γεωγραφία της σύγχρονης Ευρώπης*, Αθήνα: Μεταίχμιο, 2008 και *Εκπαίδευση και έλεγχος του χώρου: από το οθωμανικό μιλλέτ στο ελληνικό κράτος του μεσοπολέμου*, Αθήνα: Εξάντας, 2010.

Κωνσταντία-Αικατερίνη Λαζαρίδη

Καθηγήτρια

Γραφείο: 2.3 (κτίριο Γεωγραφίας), τηλ.: 210 95 49 164, e-mail: klasaridi@hua.gr

Είναι πτυχιούχος Φυσικής του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ), με MSc στον Έλεγχο της Ρύπανσης του Περιβάλλοντος και PhD στη Μηχανική Περιβάλλοντος από το Πανεπιστήμιο του Leeds, UK. Διδάσκει θέματα στο ευρύτερο πεδίο της διαχείρισης και τεχνολογίας περιβάλλοντος σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο από το έτος 2000. Έχει εργαστεί ως επιστημονικός συνεργάτης στο ΕΚΠΑ και στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, ως Marie Curie Research Fellow στο Πανεπιστήμιο του Leeds, ως υπεύθυνη προγραμμάτων περιβάλλοντος στην Αναπτυξιακή Εταιρεία του Δήμου Αθηναίων και ως ελεύθερη επαγγελματίας-σύμβουλος σε θέματα περιβάλλοντος. Πρόσφατα ορίστηκε από το Υ.Π.Ε.Κ.Α. Πρόεδρος του ΔΣ του Εθνικού Οργανισμού Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών & Άλλων Προϊόντων. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν θέματα διαχείρισης στερεών αποβλήτων, με έμφαση στα οργανικά απόβλητα, την ανακύκλωση/εναλλακτική διαχείριση και τη βελτιστοποίηση της συλλογής/μεταφοράς, διαχείρισης & επεξεργασίας των αποβλήτων της ελιάς, βιομηχανικής οικολογίας, συστημάτων υποστήριξης λήψης αποφάσεων καθώς και περιβαλλοντικών κινδύνων και ασφάλειας, τα οποία εξετάζονται όλα στο ευρύτερο πλαίσιο της αειφορίας. Έχει δημοσιεύσει περισσότερες από 100 εργασίες σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά, συλλογικούς τόμους και πρακτικά συνεδρίων ενώ γράφει τακτικά σε επαγγελματικά και οικολογικά περιοδικά. Λειτουργεί ως κριτής σε πλήθος επιστημονικών περιοδικών και έχει διατελέσει μέλος της επιστημονικής και/ή οργανωτικής επιτροπής σε πολλά διεθνή και ελληνικά συνέδρια. Είναι μέλος διεθνών επιστημονικών/επαγγελματικών οργανισμών (ISWA, ECN, IWM) και εκλεγμένο μέλος στο ΔΣ της ΕΕΔΣΑ.

Αγγελική Παιδακάκη

Επίκουρη Καθηγήτρια

Γραφείο 2.5, τηλ.: 2109549176, e-mail:paidakaki @hua.gr

Είναι Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Γεωγραφίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου στο γνωστικό αντικείμενο Ρύθμιση του Χώρου - Διακυβέρνηση και Περιβαλλοντικοί Κίνδυνοι. Έχει πτυχίο στις Οικονομικές Επιστήμες από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (2006), μεταπτυχιακό στο Περιβάλλον και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη από το University College London (2008) και μεταπτυχιακό στη Διαχείριση Φυσικών και Ανθρωπογενών Καταστροφών από το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο (2011). Μετά την ολοκλήρωση των διδακτορικών της σπουδών στο KU Leuven (University of Leuven) το 2017, εργάστηκε ως μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο Βέλγιο (KU Leuven) και στην Αμερική (University of Illinois at Chicago). Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν το σχεδιασμό, την ανάπτυξη και τη διακυβέρνηση πόλεων και ανθρώπινων οικισμών (ειδικά μετά από καταστροφές), το ζήτημα της στέγασης, την κοινωνική καινοτομία και ανθεκτικότητα, την αστική πολιτική και τα αστικά κινήματα, και την κοινοτική αρχιτεκτονική. Έχει εμπειρία από έρευνα πεδίου σε διαφορετικές πόλεις σε Ευρώπη και Αμερική (Νέα Ορλεάνη, Βιέννη, Μαδρίτη, Αθήνα, Βερολίνο). Για το ερευνητικό της έργο έχει λάβει μια σειρά από υποτροφίες και επιχορηγήσεις,

συμπεριλαμβανομένων μια διδακτορική υποτροφία (Research Foundation – Flanders) και τέσσερις μεταδιδακτορικές υποτροφίες (KU Leuven, Research Foundation – Flanders, Fulbright-Schuman). Το έργο της έχει δημοσιευτεί σε διεθνή βιβλία και περιοδικά, μεταξύ αυτών τα περιοδικά *Environment and Planning C: Politics and Space, Territory Politics Governance, Local Environment: the international journal of justice and sustainability, Housing, Theory and Society, Archnet-IJAR : International Journal of Architectural Research, International Journal of Disaster Resilience in the Built Environment.* Έχει επίσης επαγγελματική εμπειρία στους τομείς πρόληψης καταστροφών και αστεγίας (Directorate-General for European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations/European Commission, European Federation of National Organisations working with the Homeless).

Καλλιόπη Σαπουντζάκη

Ομότιμη Καθηγήτρια

Γραφείο 1 (νέα πτέρυγα), τηλ.: 210 95 49 161, e-mail: sapountzaki@hua.gr

Είναι Καθηγήτρια του Τμήματος Γεωγραφίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου με γνωστικά αντικείμενα τον Πολεοδομικό-Χωροταξικό Σχεδιασμό και τη Διαχείριση Φυσικών Καταστροφών. Ξεκίνησε ως Διπλωματούχος Αρχιτέκτονας Μηχανικός ΕΜΠ, 1980, απέκτησε μεταπτυχιακό δίπλωμα MA στο University of Manchester 1981 και διδακτορικό δίπλωμα στο ΕΜΠ, 1990. Έχει συμμετάσχει ως επιστημονική υπεύθυνη ή βασική ερευνήτρια σε περισσότερα από 30 ερευνητικά προγράμματα με ελληνική ή/και ευρωπαϊκή χρηματοδότηση. Έχει προσκληθεί για να δώσει διαλέξεις στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης, το Τεχνικό Πανεπιστήμιο του Dortmund (Γερμανία) αλλά και στο 6ο UN-Habitat World Urban Forum. Έχει προσκληθεί επίσης ως keynote speaker σε εθνικό Συνέδριο της Γερμανικής Περιφερειακής Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης με θέμα τα Κύματα Καύσωνα στις Γερμανικές πόλεις. Έχει προσκληθεί ως συγγραφέας σε αφιερώματα διεθνών περιοδικών στη θεματολογία Διαχείρισης Κινδύνων. Έχει δημοσιεύσει άρθρα σε ελληνικά και διεθνή βιβλία και περιοδικά, μεταξύ αυτών τα περιοδικά *Disasters, Natural Hazards, Natural Hazards and Earth System Sciences, Sustainable Development, Management of Environmental Quality, Environment Development and Sustainability, Journal of Risk Research*. Έχει διατελέσει εξωτερική αξιολογήτρια Ευρωπαϊκών προγραμμάτων και είναι η επιμελήτρια του συλλογικού τόμου *Το Αύριο Εν Κινδύνω* με άρθρα ακαδημαϊκών (από την Ελλάδα και την Ευρώπη) ειδικευμένων στη διαχείριση κινδύνων. Είναι επίσης συν-συγγραφέας του βιβλίου «Χωρική Διακυβέρνηση: Θεωρία, Ευρωπαϊκή Εμπειρία και η Περίπτωση της Ελλάδας» (2010). Τα ενδιαφέροντά της εστιάζουν σε ζητήματα Διαχείρισης και Μείωσης Κινδύνων, Βιώσιμης Ανάπτυξης, Πολεοδομικού / Χωροταξικού Σχεδιασμού.

Ειρήνη Σκριμιζέα

Επίκουρη Καθηγήτρια

Γραφείο 1 (νέα πτέρυγα), τηλ.: 210 95 49 196, e-mail: eirini.skrimizea@hua.gr

Είναι Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Γεωγραφίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου, στο γνωστικό αντικείμενο Αειφόρος Ανάπτυξη και Φυσικοί Πόροι. Είναι Διπλωματούχος Αγρονόμος και Τοπογράφος Μηχανικός από το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (Ε.Μ.Π., 2010) και κάτοχος MSc στον Χωρικό Σχεδιασμό και Αειφορία (Université de Tours, 2013)

και στην Πολεοδομία – Χωροταξία (Ε.Μ.Π., 2014). Κατέχει διδακτορικό (PhD) στην Περιβαλλοντική Γεωγραφία και τον Περιβαλλοντικό Σχεδιασμό, από το Gran Sasso Science Institute και τη Scuola Superiore Sant'Anna (2018). Έχει εργαστεί ως μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο KU Leuven (Βέλγιο), στο INRAE (Γαλλία) και στο Eurac Research (Ιταλία), καθώς και ως Blue Book Trainee στη Γενική Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας και Ανθρωπιστικής Βοήθειας (DG ECHO) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Παράλληλα, συνεργάζεται ως επιστημονική σύμβουλος σε θέματα κλιματικής αλλαγής, με φορείς όπως η Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακής Συνεργασίας (DGD) του Βελγικού Υπουργείου Εξωτερικών και διεθνείς Μ.Κ.Ο. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζουν στη διακυβέρνηση και τον μετασχηματισμό των σχέσεων κοινωνίας και περιβάλλοντος υπό την πίεση της κλιματικής αλλαγής, με έμφαση στις κοινωνικές διαστάσεις της περιβαλλοντικής αλλαγής και στις διαδικασίες προσαρμογής και συλλογικής δράσης. Μελετά ζητήματα κλιματικού κινδύνου, διαχείρισης φυσικών πόρων, αγρο-διατροφικών μετασχηματισμών και περιβαλλοντικών συγκρούσεων. Η έρευνά της αξιοποιεί διεπιστημονική και υπερδιεπιστημονική (transdisciplinary) προσέγγιση, βασισμένη στις περιβαλλοντικές κοινωνικο-χωρικές επιστήμες, με μελέτες περίπτωσης στην Ευρώπη, Αφρική, Ασία και Νότια Αμερική. Έχει συμμετάσχει σε διεθνή ερευνητικά προγράμματα, έχει δημοσιεύσει επιστημονικές εργασίες και τεχνικές εκθέσεις, και έχει διδάξει και επιβλέψει μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς φοιτητές. Συμμετέχει σε δίκτυα για την κλιματική αλλαγή και τη βιωσιμότητα και είναι Lead Author στο υπό εκπόνηση Second Mediterranean Assessment Report (MAR2) του δικτύου MedECC.

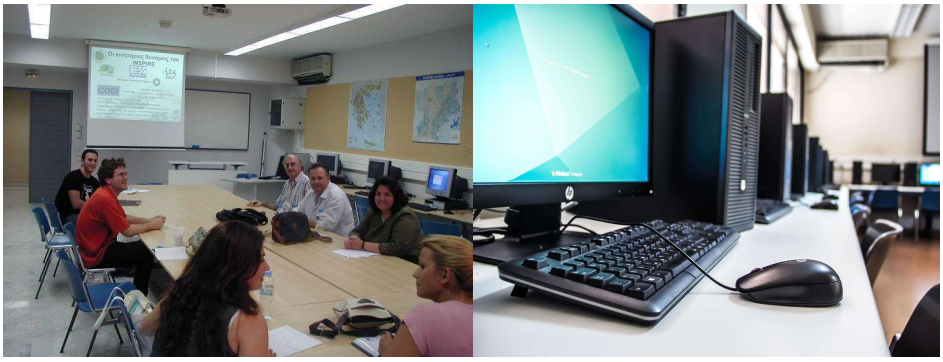
Κωνσταντίνος Τσανάκας
Επίκουρος Καθηγητής
Οικίσκος εργαστηρίου Εφαρμοσμένης και Ανθρώπινης Γεωγραφίας,
τηλ.: 210 95 49 188, e-mail: ktsanakas@hua.gr
Είναι απόφοιτος (B.Sc) του Τμήματος Γεωγραφίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου. Συνέχισε τις μεταπτυχιακές του σπουδές (M.Sc) στο τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ενώ από το ίδιο ίδρυμα απέκτησε τον διδακτορικό τίτλο σπουδών (Ph.D) ως υπότροφος του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας του ΕΚΠΑ. Είναι εκλεγμένος Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Γεωγραφίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου με γνωστικό αντικείμενο «Φυσική Γεωγραφία – Γεωμορφολογία». Παράλληλα είναι πρόεδρος της ομάδας εργασίας «Τεκτονική Γεωμορφολογία» της Διεθνούς Ένωσης Γεωμορφολόγων. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζουν στην ποτάμια και παράκτια γεωμορφολογία, την παλαιογεωγραφική εξέλιξη παράκτιων περιοχών, στις μεταβολές της στάθμης της θάλασσας, την μορφοτεκτονική και μορφομετρία, στους φυσικούς κινδύνους (ποτάμιες πλημμύρες, άνοδος στάθμης θάλασσας, διάβρωση ακτών) και την γεωμορφολογική χαρτογράφηση. Έχει συμμετάσχει σε πολλά ελληνικά και διεθνή συνέδρια, σε αρκετά εκ των οπίων ως μέλος της οργανωτικής και επιστημονικής επιτροπής τους. Έχει δημοσιεύσει σε ελληνικά και διεθνή περιοδικά με κριτές όπως Journal of Maps, Journal of Geology, Natural Hazards, Geosciences, Quaternary International, Zeitschrift für Geomorphologie, Journal of Marine Science and Engineering, Hydrology, Sustainability κ.α. Έχει συμμετάσχει σε αρκετά ελληνικά και

διεθνή ερευνητικά προγράμματα και έχει διατελέσει ως μέλος αρκετών επιστημονικών επιτροπών και συλλόγων.

9. Υποδομές

Εγκαταστάσεις και εξοπλισμός

Οι εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών καλύπτονται κυρίως από το Εργαστήριο 1.1 του μεταπτυχιακού (Φωτο 1) το οποίο βρίσκεται στο Επίπεδο 1 του κτιρίου Γεωγραφίας και λειτουργεί με συνεχή υποστήριξη από εξειδικευμένο τεχνικό προσωπικό. Βασική αποστολή του εργαστηρίου αποτελεί η υποστήριξη των αναγκών των μεταπτυχιακών μαθημάτων και εργαστηρίων. Έτσι, οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ριες εργάζονται σε ένα σύγχρονα εξοπλισμένο περιβάλλον με το απαραίτητο υλικό και λογισμικό. Το εργαστήριο αποτελείται από δώδεκα (12) θέσεις εργασίας με σύγχρονους προσωπικούς υπολογιστές. Η υποδομή του εργαστηρίου περιλαμβάνει επίσης εξυπηρετητή για τον διδάσκοντα και περιφερειακά εκτύπωσης (printers, plotter) καθώς και projector υψηλής ευκρίνειας. Το δίκτυο του εργαστηρίου συνδέεται με γραμμή Internet υψηλής ταχύτητας, ενώ παρέχονται επιπρόσθετα σταθερά και ασύρματα σημεία πρόσβασης ώστε να υπάρχει η δυνατότητα σύνδεσης μέσω φορητών υπολογιστών.

Φωτο 1: Το Εργαστήριο διαλέξεων και άλλων δραστηριοτήτων του Π.Μ.Σ.

Το Τμήμα Γεωγραφίας διαθέτει επίσης τρία εργαστήρια κυρίως για χρήση των φοιτητών του καθώς και για την υποστήριξη των ερευνητικών του δραστηριοτήτων:

Ανθρώπινης και Εφαρμοσμένης Γεωγραφίας, που επικεντρώνεται σε ερευνητικές δραστηριότητες σε σχετικά θεματικά πεδία, ενώ οι φοιτητές μπορούν να ασκούνται στη χρήση μεθόδων ποσοτικής και ποιοτικής γεωγραφικής ανάλυσης. Ο εξοπλισμός του εργαστηρίου αποτελείται από 5 σταθμούς εργασίας PC, plotter A0, εκτυπωτές, ψηφιοποιητή, σχεδιαστήριο και φωτοτράπεζα.

Φυσικής Γεωγραφίας και Περιβάλλοντος, όπου πραγματοποιούνται μαθήματα, ασκήσεις και έρευνες στο αντικείμενο της Φυσικής Γεωγραφίας. Το εργαστήριο περιλαμβάνει εξοπλισμό δειγματοληψίας ιζημάτων, συσκευές κοκκομετρικής και υδρομετρικής ανάλυσης ιζημάτων, στερεομικροσκόπια, εξοπλισμό

ασκήσεων υπαίθρου καθώς και εξοπλισμό χημικής ανάλυσης δειγμάτων νερού και ιζημάτων. Διαθέτει 25 θέσεις εργασίας για τη διεξαγωγή εργαστηριακών ασκήσεων.

Γεωπληροφορικής και Χαρτογραφίας, όπου πραγματοποιούνται μαθήματα, ασκήσεις και έρευνες με αντικείμενο την Πληροφορική, την αυτοματοποιημένη Χαρτογραφία, τα Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών, την ανάλυση εικόνας, την Τηλεπισκόπηση και άλλα συναφή με τη Γεωπληροφορική πεδία. Ο εξοπλισμός αποτελείται από κεντρικό εξυπηρετητή, εικοσιπέντε θέσεις εργασίας, εκτυπωτές, σχεδιογράφο Α0, σαρωτές Α4 και Α0, τράπεζα ψηφιοποίησης και συσκευές GPS. Στο υλικό του εργαστηρίου είναι εγκατεστημένο σύγχρονο εξειδικευμένο επιστημονικό λογισμικό Ψηφιακής Χαρτογραφίας, Τηλεπισκόπησης, Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών, Στατιστικής, Χωρικής ανάλυσης κλπ. Πρόσφατα το εργαστήριο Γεωπληροφορικής και Χαρτογραφίας απέκτησε drone εξοπλισμένο με υψηλής ευκρίνειας camera.

Βιβλιοθήκη

Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ριες του τμήματος έχουν πλήρη πρόσβαση στη Βιβλιοθήκη του Χαροκόπειου Πανεπιστημίου (Φωτο 2) η οποία λειτουργεί στο κτήριο του Τμήματος Γεωγραφίας (Επίπεδο 4). Η συλλογή της Βιβλιοθήκης περιλαμβάνει αρκετά μεγάλο αριθμό εντύπων (βιβλία, περιοδικά, κ.λπ.) και άλλο εκπαιδευτικό υλικό σε ψηφιακή μορφή. Το μεγαλύτερο μέρος του υλικού που σχετίζεται με το αντικείμενο του Τμήματος Γεωγραφίας είναι στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα, ενώ υπάρχει υλικό και σε άλλες γλώσσες. Καταβάλλεται προσπάθεια έτσι ώστε το υλικό που σχετίζεται με το αντικείμενο του ΠΜΣ να εμπλουτίζεται και να ανανεώνεται σε συνεχή βάση. Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ριες, εκτός από το δανεισμό των βιβλίων μπορούν επίσης να μελετούν το υλικό της Βιβλιοθήκης στο Αναγνωστήριο που λειτουργεί στον ίδιο χώρο. Σημειώνεται ακόμη ότι εκτός από τα αντίτυπα των επιστημονικών περιοδικών, η Βιβλιοθήκη παρέχει πρόσβαση και σε μεγάλο αριθμό ηλεκτρονικών βιβλιοθηκών μέσω του Ελληνικού Δικτύου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (HEAL-Link). Με αυτό τον τρόπο, οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ριες μπορούν να αναζητήσουν και να διαβάσουν άρθρα από περιοδικά χωρίς να χρειαστεί να διαθέτουν το φυσικό υλικό. Μέσω της υπηρεσίας αυτής παρέχεται πρόσβαση σχεδόν σε όλες τις διεθνείς πηγές στο χώρο της Γεωγραφίας.

Φωτο 2: Η βιβλιοθήκη και το αναγνωστήριο του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου

Τηλεκπαίδευση και Υπηρεσία E-CLASS

Το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο διαθέτει επίσης ιδιαίτερα σύγχρονη αίθουσα Τηλεκπαίδευσης. Η αίθουσα Τηλεκπαίδευσης μπορεί να υποστηρίξει ποικιλία σεναρίων τηλεκπαίδευσης και τηλεδιάσκεψης. Επιπρόσθετα είναι διαθέσιμη η πλατφόρμα e-learning Harokopio E-CLASS. Η πλατφόρμα Harokopio e-Class είναι ένα ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων το οποίο στοχεύει στην ενίσχυση και στην υποστήριξη της κλασικής εκπαιδευτικής διαδικασίας. Για το σύνολο των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. έχει δημιουργηθεί και το αντίστοιχο μάθημα στην πλατφόρμα e-class έτσι ώστε να παρέχεται δικτυακά σε ψηφιακή μορφή σημαντικό μέρος του υλικού κάθε μαθήματος.